

the rights and freedoms of persons with disabilities]. *Pravo ta derzhavne upravlinnia*. № 4. 64–70. [in Ukrainian].

4. *Konstytutsiia Ukrainy*. (1996). [Constitution of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. № 30. 141. [in Ukrainian].

5. *Pro zvernennia hromadian*. (1996, October 2) [On the appeal of citizens]. *Zakon Ukrainy vid № 393/96-VR*. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. № 47. 256. [in Ukrainian].

6. *Pro dostup do publichnoi informatsii* (2011, January 13). [On access to public information]. *Zakon Ukrainy № 2939*. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. № 32. 314. [in Ukrainian].

7. *Pro zabezpechennia uchasti hromadskosti u formuvanni ta realizatsii derzhavnoi polityky*. (2010, November 3). [On ensuring public participation in the formation and implementation of state policy]. *postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 996*. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. № 84. 2945. [in Ukrainian].

8. *Pro zatverdzhennia Polozhennia pro hromadske sposterezhennia za provedenniam zovnishnoho nezalezhnogo otsiniuvannia navchalnykh dosiahnen vypuskniviv zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv* (2011, November 25). [On the approval of the Regulation on public monitoring of external independent assessment of educational achievements of graduates of general educational institutions]. *Nakaz MON Ukrainy № 1354*. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. № 101. 3729. [in Ukrainian].

9. *Pro zatverdzhennia Poriadku spryiannia provedenniu hromadskoi ekspertyzy diialnosti orhaniv vykonavchoi vlady* (2008, November 5). *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 976*. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. № 86. 2889. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 19.11.2022

УДК 342.951

DOI: 10.36550/2522-9230-2022-13-98-103

Хачатрян Артур Арменович,

аспірант кафедри права та правоохоронної діяльності

Центральноукраїнського державного педагогічного університету

імені Володимира Винниченка

e-mail: xachatryanaa2000@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-7726-7657>

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ У СФЕРІ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА Й КОНСУЛЬСЬКИХ ВІДНОСИН

У статті розкрито сутність державної політики України у сфері міжнародного співробітництва і дипломатії як сукупності основоположних цінностей, ціннісних орієнтацій, вичерпно сформульованих, спланованих та юридично закріплених у стратегічних документах взаємопов'язаних першочергових дій, заходів і рішень уповноважених органів державної влади у межах визначених законодавством для них інституційних і функціональних ієрархічних рівнів, а також управлінських, правових, фінансових, соціально-економічних та інших механізмів їхньої реалізації, спрямованих на забезпечення захисту національних інтересів, реалізацію зовнішньополітичного курсу України зі сталого розвитку та укріплення дипломатичними методами, формами і засобами основних взаємовигідних зв'язків з іноземними державами та міжнародними організаціями.

Здійснено аналіз низки нормативно-правових актів в окресленій сфері, на підставі чого вибудовано три взаємопов'язані рівні державної політики, які відбиті у низці вітчизняних стратегічних і планових нормативно-правових документів, серед яких: 1) рівень європейської та євроатлантичної інтеграції; 2) рівень транскордонного співробітництва; 3) зовнішньополітичний відомчий рівень.

Обґрунтовується, що на сьогодні євроінтеграційні процеси є тими чинниками, що зумовлюють трансформацію й формування модернізованої України, що викликає необхідність переосмислення функцій держави, політики і влади, функціональна єдність яких поступово уніфікується, розширюється значення принципів цілеспрямованості, нестандартності, гібридності й різноманітності у політичному житті осучасненого суспільства. Розвиток соціально-економічних процесів і формування демократичного суспільства в Україні спричиняють посилену увагу до генези державної політики та її соціально-політичного середовища.

Ключові слова: державна політика, дипломатія, Європейський Союз, євроінтеграція, консульські відносини, міжнародне співробітництво, стратегічні документи.

Khachatryan A. LEGAL BASIS OF STATE POLICY OF UKRAINE IN THE SPHERE OF INTERNATIONAL COOPERATION AND CONSULAR RELATIONS

The article reveals the essence of the state policy of Ukraine in the field of international cooperation and diplomacy as a set of fundamental values, value orientations, exhaustively formulated, planned and legally enshrined in strategic documents interconnected priority actions, measures and decisions of authorized state authorities within the limits set for them by legislation institutional and functional hierarchical levels, as well as administrative, legal, financial, socio-economic and other mechanisms for their implementation, aimed at ensuring the protection of national interests, the implementation of Ukraine's foreign policy

Випуск 13. 2022

© А.А.Хачатрян, 2022

course on sustainable development and the strengthening of the main mutually beneficial relations by diplomatic methods, forms and means with foreign countries and international organizations.

An analysis of a number of regulatory and legal acts in the outlined area was carried out, on the basis of which three interrelated levels of state policy were built, which are reflected in a number of domestic strategic and planning regulatory and legal documents, including: 1) the level of European and Euro-Atlantic integration; 2) the level of cross-border cooperation; 3) foreign policy departmental level.

It is substantiated that today the European integration processes are the factors that lead to the transformation and formation of a modernized Ukraine, which calls for a rethinking of the functions of the state, politics and power, the functional unity of which is gradually being unified, the importance of the principles of purposefulness, non-standardization, hybridity and diversity in the political life of a modernized country is expanding. society. The development of socio-economic processes and the formation of a democratic society in Ukraine cause increased attention to the genesis of state policy and its socio-political environment.

Key words: state policy, diplomacy, European Union, European integration, consular relations, international cooperation, strategic documents.

Постановка проблеми. Ключовою основою сталого і безперервного осучасненого розвитку української державності є забезпечення найвищого рівня обороноздатності нашої країни поєднаної із поступовим виходом на більш позитивну динаміку відновлення вітчизняної економіки. Означене через кореляцію з подальшою демократизацією різних інститутів суспільства та органів публічної влади зумовлює укріплення євроінтеграційного курсу України з урахуванням тенденцій перегляду усталених підходів до міжнародного співробітництва та ролі дипломатії у цих процесах. Так, за останні декілька років державна політика зазнала досить кардинальних трансформацій, оскільки формалізовані конституційні приписи щодо прагнення вступу до ЄС набули конкретних обрисів після набуття Україною статусу кандидата на членство в такому важливому політико-економічному утворенні міжнародного рівня.

Наразі прийнято та переглянуто низку нормативно-правових актів, у яких відбито головні стратегічні спрямування нашої держави з питань налагодження міцних і взаємовигідних глобалізованих транскордонних зв'язків з європейськими країнами та іншими представниками цивілізованого світу. З урахуванням зазначеного вище, постала необхідність розглянути та детально проаналізувати базові юридичні документи, якими належним чином закріплено та регламентовано провідні засади щодо формування та реалізації державної політики України у сфері консульських відносин і міжнародного співробітництва.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Важливість міжнародного співробітництва через засоби дипломатії для налагодження і підтримання зовнішньополітичного курсу України на сьогоднішній доктринально підкріплена недостатньо. Фактично науковий інтерес до цієї проблематики на пострадянському просторі сформувався тільки на початку 2000-х років. Серед наукових праць, присвячених цій проблематиці, варто виокремити сучасні наукові дослідження В. І. Балакіревої, Ю. Ю. Бойко, А. О. Виноградової, А. Д. Мурзакулової, О. В. Палагусинець, М. І. Шварцевої. Втім низка принципових питань, що мають вихідне значення подальшого розвитку консульських відносин, досі не отримали належного наукового осмислення. Передусім йдеться щодо сталого розвитку стратегічного розуміння міжнародного співробітництва у контексті діяльності інституту консулів.

Метою статті є правовий аналіз базових юридичних документів, якими закріплено та регламентовано провідні засади щодо формування та реалізації державної політики України у сфері консульських відносин і міжнародного співробітництва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Енциклопедичним словником з державного управління, за редакції Ю. Ковбасюка, В. Трощинського, Ю. Сурміна, визначено, що державна політика стосується дії системи органів державної влади згідно з визначеними цілями, напрямками, засадами для розв'язування сукупності взаємопов'язаних проблем у певній сфері суспільної діяльності. Мова йде про пропонуваній курс діяльності виконавчої влади для задоволення потреб чи використання можливостей, сформульований із зазначенням очікуваних результатів та їхнього впливу на наявний стан справ і конкретне розв'язання проблем. У контексті політичного процесу потрібно чітко сформулювати державне бачення майбутнього; сформувати механізми реалізації; визначити довгострокові, середньострокові, короткострокові цілі; здійснити стратегічне планування; розробити різні варіанти політики; прийняти політичне рішення; провести кампанію на підтримку політики; реалізувати політику відповідно до зазначених термінів; оцінити вплив політики [1, с. 144-145].

Загалом підтримуємо погляди переважної більшості вчених щодо розуміння державної політики як сукупності ціннісних цілей, державно-управлінських заходів, рішень і дій, порядок реалізації державно-політичних рішень і системи державного управління розвитком країни. Визначальним для неї є результат реалізації, тобто кількісний вимір її цілей. У процесі формування державної політики в контексті цілепокладання будь-яка проблема може бути зведена до певного переліку складових, що мають кількісне вираження. Якість управлінської діяльності держави залежить від кількісного виміру показників діяльності її органів влади, насамперед у частині вираження цілей. Кількісні критерії доцільно застосовувати ще й для зіставлення різних групових інтересів, співвіднесення фінансових витрат. На основі кількісних показників практично узгоджуються можливості та плани, зусилля різних відомств, устанавлюється ієрархія відповідальності органів влади [2, с. 12].

У ст. 18 Конституції України зазначено, що зовнішньополітична діяльність нашої країни спрямована на забезпечення її національних інтересів і безпеки шляхом підтримання взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загально визнаними принципами і нормами міжнародного права [3]. Саме національні інтереси та безпека є ключовими об'єктами та орієнтирами державної політики України, означені в Основному Законі нашої країни, на реалізацію яких спрямовується вся вітчизняна правова система.

Із положень Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» формально можемо виокремити безпосередньо ті засадами зовнішньої політики, які стосуються тематики нашого дослідження, серед яких на особливу увагу звертають. По-перше, мова йде про забезпечення національних інтересів і безпеки України шляхом підтримання мирного і взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за нормами міжнародного права; забезпечення дипломатичними, іншими засобами і методами, передбаченими міжнародним правом, захисту суверенітету, територіальної цілісності та непорушності державних кордонів України, її політичних, економічних, енергетичних та інших інтересів; використання міжнародного потенціалу для утвердження і розвитку України як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної та правової держави, її сталого економічного розвитку.

По-друге, утвердження провідного місця України у системі міжнародних відносин; сприяння міжнародному миру і безпеці у світі, участь у всеосяжному політичному діалозі для підвищення взаємної довіри держав, подолання традиційних і нових загроз безпеці; підтримка зміцнення ролі міжнародного права у міжнародних відносинах, забезпечення дотримання та виконання чинних, вироблення нових принципів і норм міжнародного права; забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в ЄС [4].

У Законі України «Про дипломатичну службу» та Положенні про закордонні дипломатичні установи України, затвердженим указом Президента України від 15.03.2021 № 99/2021, визначено основні завдання органів дипломатичної служби, тобто мова йде про практичну площину реалізації стратегічних спрямувань нашої країни, серед яких [5]:

- забезпечення захисту національних інтересів; сприяння утвердженню міжнародного авторитету, піднесенню у світі її іміджу; реалізація зовнішньополітичного курсу, спрямованого на розвиток політичних, економічних, культурних, гуманітарних, наукових, інших зв'язків з іноземними державами та міжнародними організаціями;

- забезпечення дипломатичними засобами і методами захисту суверенітету, міжнародної безпеки, територіальної цілісності та непорушності кордонів України, її політичних, торговельно-економічних, культурних, гуманітарних та інших інтересів; захист прав та інтересів громадян і юридичних осіб України за кордоном;

- координація діяльності державних органів щодо забезпечення реалізації єдиного зовнішньополітичного курсу України; забезпечення державних органів інформацією, необхідною для здійснення ефективної зовнішньої та внутрішньої політики України;

- вивчення та аналіз політичного та економічного становища у світі, зовнішньої та внутрішньої політики іноземних держав, діяльності міжнародних організацій.

Означені спрямування державної політики України ретрансльовано у Консульському статуті України, відповідно до якого консульські установи захищають за кордоном права та інтереси нашої країни, юридичних осіб і громадян. Вони сприяють розвитку дружніх відносин України з іншими державами, розширенню економічних, торговельних, науково-технічних, гуманітарних, культурних, спортивних зв'язків і туризму.

Базовою ланкою у системі відповідних стратегічних документів однозначно є ті, що по'язані з рухом України до кращого європейського майбутнього, закріпленого у положеннях Конституції України та Цілях сталого розвитку України на період до 2030 року, затверджених указом Президента України від 30.09.2019 № 722/2019. Основним Законом країни визначено, що Верховна Рада України піклується про зміцнення громадянської злагоди та підтверджує європейську ідентичність громадян і незворотність європейського та євроатлантичного курсу України, визначає засади внутрішньої і зовнішньої політики, реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в ЄС та в Організації Північноатлантичного договору.

Поряд із наведеним, Президент України є гарантом реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в ЄС та в Організації Північноатлантичного договору, Кабінет Міністрів України – забезпечує його реалізацію. Отже, фактично вся вертикаль державної влади задіяна в питаннях покровоного формування, належної, всеосяжної та вчасної реалізації вітчизняної державної політики з питань впровадження стратегічного курсу країни на отримання статусу члена ЄС з одночасними безпековими гарантіями НАТО.

Так, у Стратегії зовнішньополітичної діяльності України, закріпленій у рішенні Ради національної безпеки і оборони України від 30.07.2021 та введеній в дію Указом Президента України від 26.08.2021 № 448/2021, прописано, що мета цієї діяльності передбачає утвердження України у світі як сильної та авторитетної європейської держави, здатної забезпечити сприятливі зовнішні умови для стійкого розвитку і реалізації свого потенціалу, економіки та українського суспільства. В її основі – стратегічний курс держави

на набуття повноправного членства в ЄС та НАТО, закріпленій у Конституції України шляхом реалізації таких цілей: відновлення миру і територіальної цілісності України; захист прав та інтересів громадян України за кордоном; протидія дезінформаційним атакам із зовнішніх джерел, що здійснюються на шкоду національним інтересам та іміджу за кордоном; формування безпечного середовища дипломатичними засобами; набуття повноправного членства в НАТО; набуття повноправного членства в ЄС; сприяння зовнішній торгівлі та інвестиціям; технологічна трансформація України; свобода пересування громадян України у світі; підтримка українців за кордоном [6].

В Угоді про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014 (далі – Угода про асоціацію) чітко зазначається, що цілями асоціації є сприяти, зберігати й зміцнювати мир та стабільність у регіональному та міжнародному вимірах відповідно до принципів Статуту ООН і Гельсінського заключного акта Наради з безпеки та співробітництва в Європі, 1975 р., а також цілей Паризької хартії для нової Європи, 1990 р. На окрему увагу заслуговують інші акценти, висвітлені у цьому надзвичайно важливому для нашої держави документі щодо багаторічних визначних орієнтирів співпраці, серед яких: сприяти поступовому зближенню через поглиблення зв'язків України з політикою ЄС, посилений політичний діалог в усіх сферах, які становлять взаємний інтерес; запровадити умови для економічних і торговельних відносин, які вестимуть до поступової інтеграції України до внутрішнього ринку ЄС; посилювати співробітництво у сфері юстиції, свободи та безпеки та ін. [7].

Вказані узгоджені напрями тісної міжнародної співпраці, закріплені в єдиному базовому документі, стали квінтесенцією багаторічних політичних і дипломатичних спроб України на шляху до кандидатства на членство у ЄС відбитих у низці інших основоположних планових нормативно-правових актів, серед яких План дій «Україна-Європейський Союз». Європейська політика сусідства від 12.02.2005, План дій Україна-ЄС у сфері юстиції, свободи та безпеки від 18.06.2007, Порядок денний асоціації Україна-ЄС для підготовки та сприяння імплементації Угоди про асоціацію від 20.11.2009.

Логічним і важливим розвитком масиву вітчизняних стратегічних та інших відповідних документів з реалізації державної євроінтеграційної політики, як основоположної складової сучасного зовнішньополітичного курсу України, є ще один взаємопов'язаний з цих політичний елемент – транскордонне співробітництво. Адже не можливо повноцінно, ефективно та раціонально вибудувати міжнародні відносини з усім цивілізованим світом, коли не налагоджено належної дипломатії з сусідніми країнами. Звичайно ж мова не може йти про РФ та РБ, а стосується країн-членів ЄС, які мають з нами спільні державні кордони.

У законодавчій площині під транскордонним співробітництвом розуміються спільні дії, спрямовані на встановлення і поглиблення економічних, соціальних, наукових, технологічних, екологічних, культурних і інших відносин між суб'єктами і учасниками таких відносин в Україні і відповідними суб'єктами і учасниками таких відносин із сусідніх держав у межах компетенції, визначеної їхнім національним законодавством. Його метою є формування добросусідських відносин й поглиблення взаємодії, що сприяє спільному вирішенню завдань місцевого та регіонального розвитку, на основі таких принципів: повага до внутрішніх справ держав і до прав людини; взаємовигідне співробітництво; повага до державного суверенітету, територіальної цілісності та непорушності кордонів держав; урахування під час укладення угод повноважень суб'єктів та прав учасників транскордонного співробітництва; узгоджене усунення політичних, економічних, правових, адміністративних та інших перешкод для взаємної співпраці [8].

Насамкінець, окрему увагу варто сконцентрувати на двох стратегічних документах МЗС України, які увібрали в себе та трансформували наведені вище спрямування України в питаннях постійного розвитку міжнародного співробітництва, а особливо – організації та здійснення дипломатичної роботи. Так, Комунікаційна стратегія Міністерства закордонних справ України передбачає побудову дієвої системи зовнішньої і внутрішньої комунікації відомства через реалізацію таких стратегічних цілей, як: протидія агресії РФ політико-дипломатичними засобами та відновлення територіальної цілісності України; поглиблення співпраці з ключовими міжнародними партнерами і державами-сусідами; забезпечення зовнішніх інтересів засобами економічної дипломатії та залучення допомоги для потреб України; забезпечення сталої міжнародної підтримки стратегічного курсу держави на набуття членства в ЄС та НАТО; просування іміджу України у світі; вдосконалення захисту прав та інтересів громадян за кордоном [9]. Означені цілі у повній мірі демонструють специфіку правового статусу МЗС України як головного органу у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері зовнішніх зносин.

Другий з названих вище документів – Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України 2021-2025, відзначається певною новизною, оскільки вперше відомством зроблено спробу винесення на стратегічний рівень зусиль з формування у світі позитивного іміджу нашої країни за допомогою політико-дипломатичних засобів. Основними напрямками публічної дипломатії є культурна, економічна, експертна, кулінарна, науково-освітня, спортивна і цифрова дипломатії. Реалізація стратегії вимагає збалансованого підходу до планування та реалізації проєктів та заходів у цій сфері, який не ґрунтується лише на культурно-гуманітарній співпраці та розвитку міжкультурних зв'язків з іншими країнами. Метою стратегії публічної дипломатії є формування позитивного іміджу України у світі через

інституціоналізацію та посилення функції публічної дипломатії в роботі МЗС України, закордонних дипломатичних установ України, а також зміцнення синергії та взаємодії з ключовими державними та недержавними органами й установами, долученими до стратегічних комунікацій України [10].

Висновки. У кінцевому підсумку, державна політика України у сфері міжнародного співробітництва і дипломатії, зокрема консульських відносин, включає три взаємопов'язані рівні, які відбиті у вітчизняних стратегічних і планових нормативно-правових документах, серед яких:

1) рівень європейської та євроатлантичної інтеграції – формування та реалізація закріпленого в Конституції України стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в ЄС та НАТО;

2) рівень транскордонного співробітництва – формування та реалізація сучасного зовнішньополітичного курсу України, спрямованого на зміцнення та поглиблення добросусідських й економічно взаємовигідних відносин з сусідніми країнами у сферах, які належать до спільних інтересів, а також здійснення євроінтеграційних заходів на регіональному рівні;

3) зовнішньополітичний відомчий рівень – формування та реалізація МЗС України окремих елементів державної політики у сфері зовнішніх зносин за допомогою інструментів публічної дипломатії щодо стратегічного розвитку міжнародного співробітництва та формування у світі позитивного іміджу нашої країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Енциклопедичний словник з державного управління / за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трошинського, Ю. П. Сурміна. Київ : НАДУ, 2010. 820 с.
2. Державна політика : підручник / ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. Київ : НАДУ, 2014. 448 с.
3. Конституція України від 28.06.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр#Text> (дата звернення: 05.11.2022).
4. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 01.07.2010 № 2411-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text> (дата звернення: 05.11.2022).
5. Про дипломатичну службу : Закон України від 07.06.2018 № 2449-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19#Text> (дата звернення: 05.11.2022).
6. Про Стратегію зовнішньополітичної діяльності України : Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30.07.2021 (Введено в дію Указом Президента України від 26 серпня 2021 року № 448/2021). URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4482021-40017> (дата звернення: 05.11.2022).
7. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення: 05.11.2022).
8. Транскордонне співробітництво України: стан, проблеми, перспективи : колективна монографія / за заг. ред. І. В. Артємова. Ужгород : Навчально-науковий інститут євроінтеграційних досліджень, 2012. 520 с.
9. Комунікаційна стратегія Міністерства закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/Стратегії/communication-strategy.pdf> (дата звернення: 05.11.2022).
10. Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України 2021-2025. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/Стратегії/public-diplomacy-strategy.pdf> (дата звернення: 05.11.2022).

REFERENCES:

1. Kovbasiuk, Yu.V., & Troshchynskiy, V.P., & Surmin, Iu.P. (2010). Entsyklopedychnyi slovnyk z derzhavnoho upravlinnia. [Encyclopedic Dictionary from Public Administration]. 820. [in Ukrainian].
2. Kovbasiuk, Iu.V., & Vashchenko, O.K., & Surmin, Yu.P. (2014). Derzhavna polityka. [State policy]. 448. [in Ukrainian].
3. Konstytutsiia Ukrainy. (1996, June 28). Constitution of Ukraine. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр#Text> [in Ukrainian].
4. Pro zasady vnutrishnoi i zovnishnoi polityky. (2010, July 1). [On the principles of domestic and foreign policy]. Zakon Ukrainy № 2411-VI. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text> [in Ukrainian].
5. Pro dyplomatychnu sluzhbu. (2018, June 7). [On the diplomatic service]. Zakon Ukrainy № 2449-VIII. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19#Text> [in Ukrainian].
6. Pro Stratehiu zovnishnopolitychnoi diialnosti Ukrainy (2021, July 30). [On the strategy of Ukraine's foreign policy activity]. Rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy (Vvedeno v diiu Ukazom Prezydenta Ukrainy vid 26 serpnia 2021 roku № 448/2021). Retrieved from: <https://www.president.gov.ua/documents/4482021-40017> [in Ukrainian].
7. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony. (2014, June 27). [The Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, on the other]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text [in Ukrainian].

8. Artomov, I.V. (Ed) (2012). Transkordonne spivrobitnytstvo Ukrainy: stan, problemy, perspektyvy. [Cross -border cooperation of Ukraine: status, problems, prospects]. kolektyvna monohrafiia 520. [in Ukrainian].

9. Komunikatsiina stratehiia Ministerstva zakordonnykh sprav Ukrainy. [Communication Strategy of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine]. Retrieved from: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/Stratehii/communication-strategy.pdf> [in Ukrainian].

10. Stratehiia publichnoi dyplomatii Ministerstva zakordonnykh sprav Ukrainy 2021-2025. (2021). [Public Diplomacy Strategy of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine 2021-2025]. Retrieved from: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/Stratehii/public-diplomacy-strategy.pdf> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 20.11.2022

УДК 342.9

DOI: 10.36550/2522-9230-2022-13-103-108

Волченко Михайло Вікторович,

аспірант кафедри публічного та міжнародного права

ЮІ КНЕУ імені Вадима Гетьмана

e-mail: volchenko-mikhail@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0001-5588-7209>

СУБ'ЄКТИ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ В СФЕРІ ТВАРИННОГО СВІТУ

У даній статті розкрито систему суб'єктів публічної адміністрації, які здійснюють адміністративно-правове регулювання в сфері тваринного світу.

Автором визначено, що суб'єкти правового регулювання в сфері тваринного світу - це система державних та недержавних органів, які наділені державно-владними повноваженнями (або їм такі повноваження делеговані) та уповноважені застосовувати організаційні, економічні, правові заходи щодо охорони, використання, відновлення тваринного світу.

Державне управління та регулювання у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу здійснюють Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, уповноважені центральні органи виконавчої влади у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу, до яких належать центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства, інші уповноважені органи виконавчої влади відповідно до їх повноважень та органи місцевого самоврядування

Найбільша кількість суб'єктів правового регулювання тваринного світу відноситься до органів виконавчої влади: Кабінет Міністрів України; Міністерство екології та природних ресурсів України; Держана екологічна інспекція України; Державне агентство рибного господарства України, Державне агентство лісового господарства України, Державне агентство екологічних інвестицій України.

Ключові слова: природні ресурси, тваринний світ, навколишнє природне середовище, адміністративна відповідальність, адміністративне правопорушення, тварини, адміністративно-правова охорона.

Volchenko M. SUBJECTS OF PUBLIC ADMINISTRATION WHICH PERFORM ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION IN THE SPHERE OF THE ANIMAL WORLD

This article discloses the system of subjects of public administration that carry out administrative and legal regulation in the field of the animal world.

The author determined that the subjects of legal regulation in the field of the animal world are a system of state and non-state bodies that are endowed with state-authority powers (or such powers are delegated to them) and are authorized to apply organizational, economic, and legal measures for the protection, use, and restoration of the animal world.

State management and regulation in the field of protection, use and reproduction of the animal world is carried out by the Verkhovna Rada of Ukraine, the President of Ukraine, the Cabinet of Ministers of Ukraine, the Council of Ministers of the Autonomous Republic of Crimea, local state administrations, authorized central executive bodies in the field of protection, use and reproduction of the animal world, which include the central body of executive power that ensures the formation of state policy in the field of environmental protection, the central body of executive power that implements state policy in the field of environmental protection, the central body of executive power that implements state policy in the field of state supervision (control) in the field of environmental protection, rational use, reproduction and protection of natural resources, the central body of executive power implementing state policy in the field of forestry and hunting, the central body of educational authorities